

Gäller för: Intensivvårdsavdelning Kungälv

Giltig från: 2025-03-24

Innehållsansvar: Caroline Nilsson, (carni40), Ivasjuksköterska

Giltig till: 2027-09-20

Godkänd av: Christina Bergqvist Grivans, (chrgr6), Överläkare

PEP – motståndsandning via munstycke/mask/trachealkanyl

Bakgrund

PEP (Positive Expiratory Pressure) innebär andningsträning med ett motstånd på utandningen. Denna teknik kan förebygga och behandla atelektas, pneumoni, förbättra gasutbytet av syrgas och koldioxid samt underlätta att hosta bort slem.

Arbetsbeskrivning

I första hand används PEP-pipa. PEP-mask används för de patienter som inte klarar att använda munstycke med rätt teknik.

Användning

Sträva efter 3 x 10 andetag varje eller varannan vaken timma.

Användning kan justeras individuellt utifrån vad patienten orkar (3 x 5, 3 x 7, 2 x 10 andetag).

PEP-munstycke (PEP-pipa)

Motstånd enbart på utandningen.

Detta behövs:

- PEP-pipa (munstycke och T-stycke med inbyggd backventil medföljer förpackningen).
- Motstånd. Finns tre olika: blått (3,0 mm), grönt (3,5 mm) och orange (4,0 mm).

Börja med blått motstånd (3,0 mm). Motstånd justeras individuellt för varje patient. Om patienten tycker att det blir för jobbigt eller att utandningen tar för lång tid, minska motståndet dvs. byt till större diameter på motståndet (ex grönt 3,5 mm).

Inandning – patienten tar ett djupare andetag än vanligt, valfritt genom näsa eller mun.

Utandning - viktigt att patienten sluter helt tätt med läpparna runt munstycket och sedan blåser ut, lätt aktivt. Det kan vara lättare att få tätt om man biter tänderna runt munstycket.

PEP-mask

Mask användas för de patienter som inte är fullt vakna, har svårt att hitta rätt teknik eller inte får tätt runt munstycket.

Detta behövs:

- Mask, flergångs alt. enpatients-mask med färgad kant eller Vygons mask.

Börja med blått motstånd (3,0 mm) på utandningen.

Man kan låta syrgasgrimma vara kvar. Patienten behöver oftast hjälp med att hålla masken eftersom det är viktigt att masken sluter helt tätt runt näsa och mun.

PEP på trachealkanyl

Används vid utträning från respirator och/eller vid stora mängder slem.

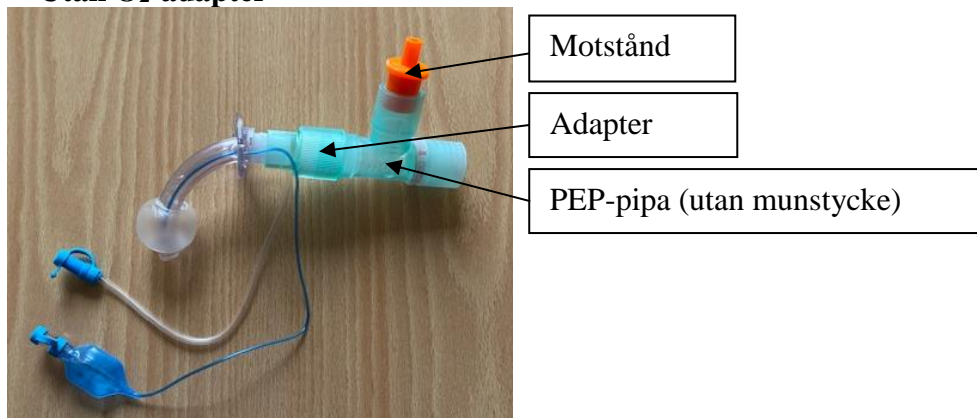
PEP över trachealkanyl påbörjas oftast av fysioterapeut eller enligt läkarordination.

Använder patienten **talventil**, dvs. är **urkuffad** kan PEP-pipa/mask användas som vanligt via munnen.

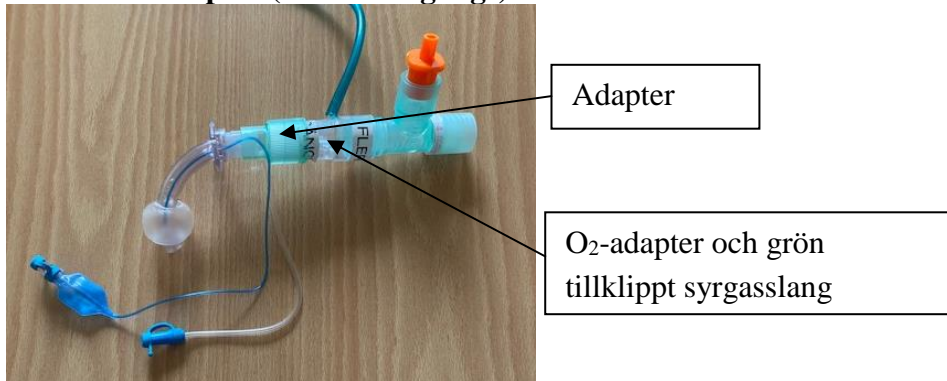
Detta behövs:

- PEP-pipa (utan munstycke), adapter, motstånd (oftast större hål än vid vanlig PEP, dvs grönt 3,5 mm eller orange 4,0 mm).
- Vid behov: O₂-adapter och grön tillklippt syrgasslang.

Utan O₂-adapter

Med O₂-adapter (OBS! Flergångs)

Patienten bör vara **kuffad** under PEP-användningen för optimal effekt. Följ individuell ordination för användning (ex 2 min eller 3 x 10 andetag). **Obs!** Var uppmärksam på om patienten hostar, då måste PEP-pipan tas bort från trachealkanylen.

Dokumentation på obs-kurva

Dokumentera med P på luftvägskod-raden vid varje PEP-behandlingstillfälle.

Rengöring

Till samma patient:

Motstånd, flergångsmask, mask med gul kant, O₂-adapter och adapter rengörs i spoldesinfektor 1g/vecka samt oftare vid behov.

PEP-pipa byts 1g/vecka samt vid behov.

Enpatientsmask rengörs vid behov med tvål och vatten och eftertorkas med ytdesinfektion.

Efter varje patient:

Flergångsmask och O₂-adapter rengörs i diskdesinfektor.

PEP-pipa och enpatientsmask med motstånd, skickas med till vårdavdelning eller kastas.

Barium id: 31 065

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Intensivvårdsavdelning Kungälv

Innehållsansvar: Caroline Nilsson, (carni40), Ivasjuksköterska

Godkänd av: Christina Bergqvist Grivans, (chrgr6), Överläkare

Dokument-ID: SV9761-782711715-276

Version: 5.0

Giltig från: 2025-03-24

Giltig till: 2027-09-20